

La Boatella

Butlletí de l'Actuació
Valencianista d'Esquerra
de Barcelona
Portantveu del País Valencià

Direcció: Baixada Santa Eulàlia, 3, pral. - Any I - N.º 3 - Barcelona, mes de Maig de 1935

VIATGES BAIIXAS S. L.

3 dies a Mallorca amb excursions 75 Ptes.

Lloguer d'autocars per excursions

Rambla del Centre, 33 (Passatge Bacardí)

Valencià:

Fes-te soci de l'Associació
Protectora de l'Ensenyanca
Valenciana.

ESTE NUMERO HA PASSAT
PER LA CENSURA

ACTUACIO VALENCIANISTA D'ESQUERRA

• Baixada Sta. Eulàlia, 3

Esta Entitat, com estava anunciat, celebrarà el 14 d'abril en la major intimitat, no realisant cap acte que exteriorisara la seua manera de pensar. Unicament pel butlletí de l'Entitat del proppassat mes exposà el seu pensament respecte a la República i lo que d'ella esperaven els valencianistes.

El dia 14 pel matí es traslladà al Cementeri per a depositar un ram de flors en la tomba de Francesc Macià.

**

Per dimissió del secretari senyor Ríos ha estat nomenat Secretari el jove i entusiasta valencianista Joan Chapa que en presentar-se a la junta pronuncià unes paraules d'estimació a la República i als ideals valencianistes.

**

Recordem que entre els acords que hi ha presos per la Directiva està que les baixes de soci que es presenten no es consideraran vàlides si no van acompanyades d'una lletra avalada per la firma del soci que presente la baixa.

NOTICIARI

Amb motiu del Dia del Llibre, la Cambra del Llibre ha concedit el primer premi al poeta valencià J. Navarro Borràs pel seu admirable article titolat «Com es pot ésser enemic del llibre», aparegut al núm. 3 de la revista valenciana «La República de les Lletres».

Des d'estes pàgines li enviem la nostra felicitació.

**

Hem rebut un cartell anunciador d'un certamen literari que es celebrarà el proper juny a Elx; és el primer en valencià que es celebrarà a la província d'Alacant.

Hem rebut la següent lletra:

Als amics valencianistes

Un article vostre en LA BOATELLA reclama tot seguit aquestes quartelles. Nos referim al titolat «El País Valencià i Catalunya» on playent-vos de la Catalunya que viu d'esquena al vostre país, confoneu els vertaders sentiments catalans amb l'ignorància d'un periodista inexpert i petulant.

Catalunya, amics valencianistes, lluny d'oblidar-se de vosaltres, germans de Pàtria i de Parla, vol estrenyer cada vegada més l'abraçada fraternal. Heus-ací el perquè de la Societat Catalana d'Amics del País Valencià. Un fet no volgut justifica llur neces-

(Passa a la pàg. 2)

Idealisme i dignitat

Estem atravesant moments polítics interessants per a la definitiva consolidació del règim. Totes les mirades han estat posades en la tan esperada «Conferència de los cuatro». Escrites estes ratlles la conferència ja se ha celebrat i els acords presos ja són del domini públic: Hòmens d'ideologies dispars i procedents de camps distints completament oposats s'ajudaran, refaran i mantindran el bloc per a aconseguir un sol fi.

No anem a tractar minuciosament les jornades que precediren a la Conferència ni dels resultats que d'ella pugam esperar. A nosatres sols ens interessa la dignificació de la República; d'aquella República que portarem en un acte viril i patriòtic amb l'esperança de que canviaria tot aquell estat de coses, artificios, que la Monarquia creà en perjudici de classes i de pobles.

I per a la dignificació de la República, és necessari que escollim els hòmens i no ens deixem influenciar per les paraules més o menys eloqüents o estridents d'individus que res han contribuït per a l'obtenció de l'ideal que propugnem i pel qual hem exposat tot lo que cap en nostra modesta posició de treballadors: col·locació, família, inclús la vida. Els contrastes i els desenganys només poden depressionar els pobres d'esperit i carents d'un ideal fort. Als qui mantenim la flama de la joventut açò ens servix d'experiència i podrà transcórrer un dia, un atre, anys i anys; canviar les circumstàncies, sofrir l'engany i retirar la confiança a hòmens que acudiren a la política quan el perill havia desaparegut i poder medrar, però l'ideal és quelcom sublim, quelcom que ens manté forts contra tots els contra-temps i viu en nosatres com l'alé de la nostra prpia vida.

Joan FUERTES

Lluitem contra la guerra!

Fa molt de temps que es parla arreu del món d'una guerra no llunyana i el cas és que les notícies que ens vénen de l'estranger ho van confirmant i mostrant cada dia més l'ansia mal dissimulada que envaïx els governants de llançar uns hòmens contra atres hòmens; unes nacions contra atres nacions.

No crec que es compte amb el veritable poble per a llançar-se a tal empresa. Encara tenim latents la desnivellació econòmica, la crisi política i els greus problemes socials que envaïxen el món després de la guerra del 1914.

Les circumstàncies no són les mateixes per més que s'afirme lo contrari. Existix l'experiència dels anys de la fam, de la superabundància de les portes tancades als productes mercantils i als emigrants. L'error més gran que es podria cometre en els actuals moments és llançar les mases a la guerra. Només hi ha que pensar que si en 17 anys que fa que va finir la de trista recordança encara el món patix les conseqüències i no ha trobat el seu nivellament, quan de temps tardaria en orientar-se quan ixquera de la guerra que proclamen per a un demà no molt llunyà?

Al poble encara no se li ha consultat el seu pensament sobre la guerra. Tot són reunions, tractats, provocacions d'individus a qui els emborratxa els desfiles teatrals de gent uniformada i inconscient i els aplaudiments de comparses desposeïts del menor afecte humà. Però, i el poble?

El vertader poble no vol la guerra i si acàs per unes ànsies o interessos mal dissimulats se l'arrossega a la força, potser la farà definitiva.

Per interés de tots, per una humanitat millor, el nostre crit davant el monstre bèl·lic és el de: **Lluitem contra la guerra!**

Joan CHAPA

(Ve de la primera pàg.)

sitat en el redreçament polític d'ambdós pobles.

Vull agrair, però, la torpesa generadora del vostre crit de protesta que dona lloc al nostre de pau. Som els catalans amics del País Valencià, els qui reivindicuem per a la nostra pàtria tot l'amor racial que ens ajunta a tots, fent més vius els anhels de llibertat.

Tingueu la seguretat, amics valencians, que Catalunya complirà el seu destí d'alliberament propi i auxili del vostre. La Societat Catalana d'Amics del País Valencià complirà el seu deure.

F. Casas Sala

President de la S. C. d'A. del P. V.

Un aniversari

Existix en la història valenciana un fet que recordem tots els valencians perquè donà lloc a un canvi brutal del procés històric del nostre Poble privant-li de les seues llibertats. Eixe fet esdevingué a Almansa el dia 25 d'abril de 1707 entre les forces que defenien Felip V, primer Borbó, i les que volien donar la successió del tron d'Espanya a l'Arxiduc d'Àustria.

Cal recordar que encara que la derrota de l'Arxiduc en les guerres de successió venia a significar la definitiva pèrdua dels drets de les terres que l'havien defensat, el nostre País Valencià ja havia començat la seua decadència com a personalitat pròpia, perdent escalonadament les facetes de poble elevat i creat per l'esforç del seu treball, dels seus guerrers i de la seua cultura. Ens referim al Compromís de Casp on influïts els parlamentaris per les conveniències de l'antipapa Luna s'entregà la corona dels pobles d'Aragó, Catalunya i València a Ferran d'Antequera, castellà descendent per línia materna en contra del Comte d'Urgell descendent català per línia masculina.

Després ja no és necessari recordar el trasbals que ha sofert el nostre poble sota el poder dels Àustries i Borbons que amb la seua torpe unificació han anat continuant la labor ja iniciada a Casp d'anular el nostre País fins esquarterar-lo en partions inadequades. Així es comprén que el nostre poble, perduda ja la fe en ell mateix i inconscient dels seus actes, intervinguera en eixes lluites civils on no es ventilava cap dret reivindicador ni millorament social, sinó l'ansia d'un pretendent per a apoderar-se del tron d'Espanya. Inútil la sang escampada i el segle transcorregut! El País Valencià no podia esperar res d'ell com tampoc de la branca regnant perquè estaven aconsellats per hòmens desconexors de la personalitat valenciana.

Heus ací la necessitat del valencianisme. El moviment valencianista per tal que exercisca la seua veritable funció patriòtica deu estar dirigit per hòmens naixcuts del poble, no per dirigents i orientadors de les grans empreses capitalistes que no farien més que conduir-nos a una dictadura en benefici únic dels seus interessos i en contra dels generals del País. Una dictadura no significa més que la supremacia d'una classe sobre la totalitat del poble i d'un poble centralista sobre els atres pobles treballadors.

Enric VIADET

Llegiu

“La Boatella”

**ESTE NUMERO HA PASSAT
PER LA CENSURA**

Notes Gramaticals

Pronoms i adjectius quantitius en valencià (parlat).

(Recomanem que el lector comence relleuint Pompeu Fabra, Gramàtica Catalana, de l'I. d'E. C., pàg. 65 a 68.)

El valencià parlat usa:

quant, quanta, quants, quantes; tant, tanta, tants, tantes; molt, molta, molts, moltes; poc, poca, pocs, poques; més; menys (i *manco* dialectal, ciutat de València; també s'usa el cast. *menos*); *massa; gens; un poc; prou*.

El valencià no usa: *gaire, força i bastant*. En canvi el valencià usa encara més: *bona cosa (=força)*.

Bastant al País Valencià fa l'efecte d'ésser una cosa castellana. En lloc de *bastant* el valencià diu sempre *prou* (el sentit absolut que el català de Barcelona dona en alguns casos a *prou* és estrany al català antic i al valencià).

En valencià *prou* equival senzillament al castellà *bastante, harto*.

En lloc de *gaire* el valencià diu sempre *molt*. El fet que *gaire* signifiqui *molt* però usat sempre en frases negatives, interrogatives, dubitatives i condicionals explica bé que el valencià parlat no necessite *gaire*: l'expressió res en perd, de precisió i d'e-

xactitud. És recomanable que en el llenguatge escrit els valencians usen, si volen, *gaire*. Però no pot ésser mai obligatori l'ús de *gaire* per als escriptors valencians; breu: que els escriptors valencians no fan falta de gramàtica si usen un *molt* en lloc d'un *gaire*.

En lloc de *força* el valencià parlat usa *bona cosa*. Cal que *bona cosa* siga inventariat en les gramàtiques i diccionaris. En el «Fabra» hi és. Exemples de l'ús valencià de l'adjectiu-pronom quantitatiu *bona cosa*:

Vols molts tramussos? Sí, dóna-me'n *bona cosa*. Enguany tenim *bona cosa* de melons. Guanyar *bona cosa* de dinés. Beu *bona cosa* d'aigua i et passarà la set. Treballa *bona cosa!* (adverbi).

Notem que davant del substantiu poden usar-se seguits de la preposició *de* (llevat *massa i força*); en el valencià parlat *gens, un poc i bona cosa* s'usen sempre amb *de* (*gens de pa, un poc d'aigua, bona cosa de dinés*) (igual que en Barcelona).

Notem que així com el parlar de Barcelona dona molt incorrectament als pronoms *prou, massa i força* uns plurals *prous, masses i forces* (!) en el valencià parlat són sempre invariables, com en bon català antic.

RUBIACI

Recomanem cinc llibres cada mes

— El País Valencià, per F. Mateu i Llopis. Quaderns d'orientació valencianista. Col·lecció L'Estel. Redempció, 8, València. 1'50 pessetes. Tots els catalans haurien de conèixer el País Valencià.

— Els moviments d'emancipació nacional, per Andreu Nin (comunista). Edicions Proa. Barcelona. 5 pessetes.

— A History of Aragon and Catalonia (edició en català: Història de Catalunya i Aragó). 15 pessetes.

— Terres de l'Ebre, la millor novel·la catalana, per S. Juan Arbó. Llibreria Catalana. Ronda Sant Pere, 3, Barcelona. 5 pessetes.

— Diccionari General de la Llengua Catalana, per Pompeu Fabra. Cap valencianista ha de deixar d'adquirir-lo. L'obra monumental que resol tots els dubtes. Llibreria Catalònia. 65 pessetes. Es ven a terminis.

Molí Polvorisador

V E N E M : Farines d'os i vegetals per a aliment d'animals.

V E N E M : Banyes i peüngles triturades per a adob de les terres.

COMPREM: Banyes, canelles i peüngles de bestiar boví.

D. CASTILLO

Telèfon 33806
Viladomat, 7
BARCELONA

Gran Sastreria 'El León'

JOAN MESTRE

Sant Pau, 32 - Barcelona

Tall elegant - Perfecció i economia

Confeccions de totes classes

Vestits, Abrics, Pantalons, Americanes,

tratges mecànic i tratges esport

Bates i americanes blanques

Sempre el màxim de classe

i el mínim de preu

Garantia absoluta

La presentació d'este anunci dóna dret a un 5 % de descompte.

"Pensión Levante"

de

Valerià Martí

Gran confort, aigua corrent,

cambres de bany - Preferida per la seua serietat i bona cuina

Carrer Avingó, 11 i 13

Entrada Baixada Sant Miquel

Entre Fivaller (Fernando) i Rambles
BARCELONA

Fàbrica de làmpares de totes classes

Instal·lació i reparació d'aigua, gas i electricitat, timbres, telèfons i parallamps. Col·locació de cristalls. — — —

M. QUERALTÓ

Plaça Sant Josep Oriol, 2 — — — — Telèfon 24210 — — — — BARCELONA

Ricard Gordó Fornés

ADVOCAT

Plaça Universitat. 6 - Telèf. 26813

Lletres valencianes

DISCURS DE JOSEP GUARDIOLA ORTIZ,
MANTENEDOR DELS JOCS FLORALS
CEL-LEBRATS PER LO RAT PENAT
EN 1933

Alacant ha parlat i ha parlat en valencià. Davant nostre tenim el fullet ricament presentat del discurs que en una nit memorable i davtn un públic selecte pronuncià l'advocat alacantí i ex-governador de Valladolid En Josep Guardiola Ortiz.

Parlem de la Pàtria i vorem com la sent Alacant. Hi ha un segle limitat per dos dades històriques importants: el famós Cant a la Pàtria d'Aribau, en 1833 i la consecució de l'Estatut per a Catalunya d'acord amb els requisits que prefixa el Codi fonamental de la República.

També el País Valencià reunit tots els elements necessaris per a formar un nucli polític administratiu autònom. Posseix una riquesa important que li proporciona la seua agricultura, la seua indústria, i el seu comerç, a més la realitat viva que no es pot desconèixer: l'idioma valencià parlat per prop d'un milió i mig de valencians. No podem estar conformes amb lo que diu Guardiola de que les llengües fortes absorbixen els immigrants i que el valencià ha retrocedit socialment principalment lo que respecta a Alacant. A d'açò hem d'afirmar nosatres que el valencià es manté dins dels mateixos límits que abans de l'esquarterament de la unitat i que sumat a les variants germanes de la Catalunya estricta, francesa, Andorra, Balears i Algüer abarca la unitat lingüística una extensió de 60,853 quilòmetres quadrats i parlada per 4.400.000 d'habitants. L'eloqüència d'estes xifres és major si les comparem amb altres pobles que han aconseguit la reivindicació completa de llurs drets: Bèlgica, Holanda, Suïssa, Dinamarca, Irlanda, etc. També hem de combatre el cas que cita que el retrocés a Alacant és més pronunciat per la manca d'una literatura alacantina, puix s'ha de tindre en compte que lo que al País Valencià respecta, Sanchis Guarnier nota la diversitat de dialectes: alacantí, blavet, mariolà, alcoià, mallorquí, gandienc, xativí, suecà, apitxat, la plana, morellà, tortosí, i no se li pot ocórrer a un valencià de la capital o l'horta valenciana l'existència d'una literatura del parlar apitxat per a que l'idioma valencià no retrocedisca, com a un xativí la literatura del seu propi dialecte. Lo mateix podíem dir-ne d'un tortosí, un alcoià o qualsevol altre. És este un cas comú a totes les llengües, la castellana per exemple. La llengua la depuren els nuclis selectes. Hi ha al nostre País un creixcut nombre de centres dedicats a la propagació de la llengua i la cultura autòctones. Hi ha l'exemple de la Catalunya culta.

Volem dir que els alacantins no han de

limitar-se al parlar d'Alacant, sinó que deuen llegir valencià i català.

Però el cas és que Alacant desperta i sent la unitat del País Valencià i traça un programa per a conquerir l'autonomia: els enginyers ens dirien el millor aprofitament dels cinquanta tres rius que discurreixen pel País Valencià, els pedagogs quina orientació deuria donar-se a l'ensenyança, etc., etc.

I quan arribem a obtindre l'autonomia, Alacant tindria fe «perque és la fe en els destins humans l'alé sobirà i dignificador de l'espiritualitat de l'home, el que el fa arribar a lo que amb perseverància i firmeza de propòsit ha volgut arribar; com és la fe en els destins dels pobles la que els fa grans, si tenen confiança en les llurs forces, posen altes les llurs aspiracions i mouen les voluntats amb entusiasme».

I mantindria forta la flama de l'amor, perque «l'amor anirà fent-nos cada dia millors, àdhuc aconseguir vore realitzat l'ideal del poeta que somniava l'arribada d'un dia en què les roses pergueren les llurs espines, la mar l'amargor, els tigres la llur ferea i en què espontàniament, brollaren els lliris baix la planta de l'home i es donaren en la consciència d'este els sentiments de bondat i justícia».

A Alacant hi ha hòmens que viuen de prop el nostre moviment: Flankin, Albricias, J. Carbonell, Coloma Pellicer, Badenes..., Guardiola Ortiz, reflexat el seu esperit renovador en el fullet del seu discurs que ens ha portat l'amic Renat i Ferris com a record de la seua darrera estància a Alacant.

Acabem amb el convenciment ple de què Alacant sent la nostra Pàtria, te fe en els seus destins i parla d'autonomia plena d'amor, puix autonomia — com remarca Guardiola Ortiz — no és separatisme; és el remei contra el separatisme; tots els organismes vius que formen el cos social tenen constitució diversa i funcions i aptituds distintes; voler reglar-los en la unitat, en l'uniforme, per infracoïó de les lleis biològiques, és condemnar-los a la mort, si abans, l'ansia de vida no els ha fet separar-se. Per no haver sabut a temps apreciar esta veritat deixaren perdre Portugal i les Colònies.

LA BOATELLA felicita En Josep Guardiola Ortiz, ilustre valencià d'Alacant, figura elevada i preeminent de la intel·lectualitat i de la vida alacantina, noble i coratjós capdavanter del valencianisme. Tots els valencians li estem en deute per la seua obra.

M. PÉREZ

Imp. AZUL - Princep de Viana, 28

Les llengües que és parlen a la península

A la Península Ibèrica, segons el senyor Menéndez Pidal, president de l'Acadèmia Espanyola, hi ha quatre idiomes: *el basc* (que és un llenguatge no indo-europeu) i tres llengües romàniques: *el portugués* a l'oest, *el castellà* o *espanyol* a tota la faixa central i al sud i *el català* a l'est.

El portugués és parlat a tot Portugal i a Galícia (així doncs, *el gallego* és un dialecte del portugués molt influït pel castellà i antigament pel *leonés*, dialecte del castellà antic).

L'espanyol antigament estava format per tres dialectes: el leonés a l'est, el castellà al centre i l'aragonés a l'oest.

La llengua literària espanyola es féu a base del castellà i el leonés i l'aragonés antic foren absorbits. De manera que hui no existixen gairebé els antics dialectes castellans. L'andalús és un dialecte modern eixit del castellà central i del qual se diferencia molt poc. Més que dialecte és una lleu diferenciació regional. Mai ha tingut forma literària pròpia com els dialectes antics.

Finalment a l'est de la Península es parla un idioma completament diferent de les dos llengües hispàniques: el català.

El portugués i el castellà formen un grup lingüístic, els filòlegs els estudien junts. En canvi el català el solen estudiar junt amb el provençal.

El català es parla a Catalunya, al País Valencià i a les Balears.

De manera que el valencià i el mallorquí són noms locals de l'idioma català. El català és parlat per més de cinc milions d'habitants.

Volem remarcar que això de «lenguas regionales», «dialectos espanyoles», etc., són expressions que demostren incultura en qui les diu. El valencià no és llengua *regional* perquè no es parla en cap *región* sinó en un territori molt gran i molt poblat format per diverses *regiones* (Catalunya, València, Mallorca, Rosselló, etc.) i en quatre estats diferents (Espanya, França, Itàlia en l'illa de Sardenya, Andorra).

Dins de l'Estat espanyol hi ha dos llengües de cultura, dos llengües de civilització: el castellà i el català. Les altres dos pesen poc: el portugués queda reduït al dialecte galleg i el *basc* té poca força cultural. De manera que el problema lingüístic peninsular reduït a un esquema és: la llengua castellana a un costat i la llengua catalana (o català-valencià-balear, si vos agrada més) a l'altre. O castellans o catalans, lingüísticament. Nosatres els valencians som un poble que tenim una llengua que no és la castellana; la nostra llengua valenciana és la mateixa llengua que la dels catalans, amb petites variants dialectals i de pronunciació.

RUBIACI